

Inhoud

- o **Uitbreiding subsidie: voor meer dieren en voor heel Gelderland**
- o **Evaluatie en vervolgonderzoek KBH**
- o **Cijfers subsidieaanvragen**
- o **Tip van de wolvenconsulenten**
- o **Terug- en vooruitblik informatiebijeenkomsten**
- o **Zelfde nieuwsbrief, andere afzender**
- o **Veelgestelde vraag**

Vanaf 11 april 2024 kunnen álle Gelderse houders van weidedieren een subsidie voor wolfwerende rasters aanvragen bij de provincie Gelderland. Dit betreft buiten verblijvende runderen, schapen, geiten, varkens, paarden, ezels, pony's, lama's, alpaca's, damherten en edelherten. Naast uitbreiding van de dieren breidt de provincie ook het gebied uit: de subsidieregeling geldt voor heel Gelderland.

Aanvragen vanaf 11 april via website

De subsidie is vanaf 11 april 2024 aan te vragen via de provinciale website: [Voorkomen van schade door wolven \(gelderland.nl\)](https://www.gelderland.nl/voorkomen-van-schade-door-wolven). Op deze pagina staan alle subsidievoorwaarden. Ook staan er factsheets met rekenvoorbeelden per diersoort of een combinatie van diersoorten, zodat je snel kunt zien hoe hoog de tegemoetkoming zal zijn. ►

Met terugwerkende kracht en voorafgaand

Veehouders die vóór openstelling van de regeling op 11 april investeringen voor een wolfwerend raster hebben gedaan en op dat moment niet in aanmerking kwamen voor een regeling, kunnen deze met terugwerkende kracht indienen. Het wordt ook mogelijk om voorafgaand aan de aanschaf van wolfwerende maatregelen subsidie aan te vragen. De voorfinanciering en de zekerheid over het verkrijgen van de subsidie kunnen de financiële drempel voor dierhouders verlagen. De maatregelen moeten wel binnen 3 maanden zijn uitgevoerd. Pensionstalhouders hoeven geen eigenaar te zijn om subsidie te kunnen aanvragen.

Voorwaarden

Een wolfwerend raster moet aan bepaalde voorwaarden voldoen waarover consensus bestaat. Dit betekent: een raster van minimaal 120 cm hoog, voorzien van stroomdraden, met hoogstens 20 cm tussen de onderste draden (en maximaal 20 cm vanaf maaiveldhoogte) en een spanning van ten minste 4.5 kV. Overige voorwaarden en bepaling van een wolfwerend raster staan op de website van [Blj12 Wolven - Blj12](#). Gemaakte uren (arbeid) worden nog niet vergoed.

De wolvencommissie heeft hier actief voor gepleit in [haar advies voor aanpassing subsidieregeling](#) om zo het preventiebeleid te versterken. Voor een tegemoetkoming voor meerkosten van het extra werk en onderhoud aan de voorzieningen blijft de wolvencommissie zich hardmaken.

Huidige subsidieregeling en calamiteitenregeling vervallen

De nieuwe regeling borduurt voort op de subsidie voor schapen- en geitenhouders binnen aangewezen leefgebied van de wolf. Voor gevallen daarbuiten was er een calamiteitenregeling, waarbij schapen- en geitenhouders subsidie aan konden vragen voor wolfwerende rasters wanneer er in één week twee aanvallen binnen één gemeente (of aangrenzende gemeente) waren. Met ingang van de nieuwe brede subsidieregeling op 11 april 2024 vervallen die twee regelingen.

Minimale bescherming

Provincie Gelderland realiseert zich dat bescherming van al het Gelders vee niet van vandaag op morgen geregeld is. Dat is ook niet van veehouders te verwachten. De nieuw ontstane realiteit vraagt om gewenningstijd en tijd om daarop in te spelen. Met de nieuwe subsidieregeling wil de provincie alle houders van weidedieren helpen om aan de minimale bescherming te voldoen. In gevallen waar toch blijkt dat wolfwerende rasters meermaals door wolven overwonnen worden, wil ze ingrijpen. ...[Lees meer over de wolf in Gelderland](#)

Bedrag

Provincie Gelderland stelt de komende 3 jaar in totaal € 3 miljoen beschikbaar voor de nieuwe regeling. De subsidie is bedoeld als tegemoetkoming in de kosten voor het nemen van preventieve maatregelen in de vorm van wolfwerende rasters. Het maximale subsidiebedrag per individuele aanvraag is € 20.000. Vanuit de-minimisregeling is dat bedrag de grens, anders is er sprake van ongeoorloofde staatssteun. De wolvencommissie en de provincie gaan onderzoeken of er mogelijkheden zijn om veehouders voor hogere bedragen tegemoet te komen. ■

Foto: wolvencommissie Gelderland

Evaluatie pilot kuddebeschermingshonden

Preventieve bescherming van gehouden dieren tegen de wolf

Foto: Mariëtte van Uijtert

Naar aanleiding van een aanval op een gescheperde kudde op de Elspeter heide in oktober 2021 is er in mei 2022 bij twee kuddes een pilot gestart met kuddebeschermingshonden (KBH). Deze honden worden al eeuwenlang geselecteerd en gebruikt om vee te beschermen tegen roofdieren. Het doel was om de effectiviteit en haalbaarheid van de kuddebeschermingshonden te testen om zo te kijken of de schaapskuddes met de wolven naast elkaar kunnen leven.

Gedurende de pilot werd de effectiviteit van de kuddebeschermingshonden met wildcamera's bekeken. In de [evaluatie](#) werden de data van de wildcamera's samengebracht met de ervaringen van de herders. Ook werd er gekeken naar het managen van de honden en de omgang met omwonenden en toeristen. Uit de resultaten blijkt dat kuddebeschermingshonden uitstekend een wolvenaantal kunnen weren. Werken met kuddebeschermingshonden op de Veluwe vraagt veel aanpassingsvermogen van de herders en van het publiek, het is daarmee geen standaard oplossing voor alle situaties.

Nadruk op informatie

De grootste ruimte voor verbetering ligt bij de omgang met recreanten. Volgens de herders heeft dit vooral te maken met ontbrekende informatie. De onwetendheid van de recreanten leidt tot lastigere situaties die het managen bemoeilijken en de effectiviteit verlagen. Als dit op orde is, dan zijn er bijna geen conflicten en gedragen de honden zich zoals verwacht wordt. Bij een breder inzetten van de honden zal er dus een grootschaligere aanpak moeten zijn om de recreant goed te informeren.

Vervolgonderzoek naar nachtkralen en stress door recreanten

De wolvencommissie heeft nu een vervolgonderzoek geïnitieerd. Hierin wordt met wildcamera's gekeken bij de nachtkralen hoe het jachtgedrag van de wolven zich verhoudt tot de aan- en afwezigheid van de honden. Daarnaast wordt onderzocht of de functionaliteit van de kuddebeschermingshonden beïnvloed wordt als ze de voorgaande dag of nacht geprikkeld zijn door passerende recreanten. De meeste honden komen uit landen met een veel lagere bevolkingsdichtheid, maar hun aanwezigheid mag uiteraard niet ten koste gaan van de recreatie in een gebied.

Advies over subsidieregeling

Na de positieve uitkomsten en de bewezen effectiviteit gaat de wolvencommissie een advies uitbrengen of en op welke wijze de kuddebeschermingshonden onderdeel kunnen worden van de subsidieregeling. ■

...🔗 [Lees meer over de evaluatie pilot Kuddebeschermingshonden](#)

Aanzienlijke toename subsidieaanvragen

Cijfers 01.01.24 t/m 21-3-2024

Schaphouders hebben sinds het begin van dit jaar **274.101 euro subsidie aangevraagd voor het nemen van preventieve maatregelen, zo blijkt uit recente cijfers van provincie Gelderland.**

Dat is een aanzienlijke toename ten opzichte van het bedrag van 154.901 euro dat in heel 2023 werd toegekend. 65 van de 70 aanvragen komen voort uit de calamiteitenregeling. Begin van het jaar waren er veel schadegevallen buiten wolveengebied.

Momenteel werkt de provincie aan de uitbreiding van de subsidie. Met ingang van 11 april geldt de subsidie Voorkomen van schade door wolven voor meer dieren en voor heel Gelderland. De calamiteitenregeling komt daarmee te vervallen. ■

65 calamiteiten

verleend	€ 119.587,40
in behandeling	€ 131.392,00
sub totaal	€ 250.979,40

5 reguliere aanvragen

verleend	€ 16.831,00
in behandeling	€ 6.291,00
sub totaal	€ 23.122,00

totaal 70 aanvragen

verleend	€ 136.418,40
in behandeling	€ 137.683,00
totaal	€ 274.101,40

Tip van de wolvenconsulenten
**Ook dassentunnels
moeten wolfwerend zijn**
Minder dan 25 cm breed met één
of twee bochten van 45 graden

Foto: Mark Zekhuis

Boswachter Frank Theunissen toont beelden waarop de wolf op de Zuidwest-Veluwe door een dassentunnel van 30 centimeter diameter kruipt. Het toont nog maar eens aan dat de wolf maar een klein gaatje nodig heeft om een raster te passeren.

Het raster op de wildcamera's van Natuurmonumenten is een zwijnenwerend raster en dus niet bedoeld om wolven tegen te houden, maar het biedt wel nieuwe inzichten over het inventieve gedrag van de wolf.

Dassenwissels dichtmaken heeft geen zin

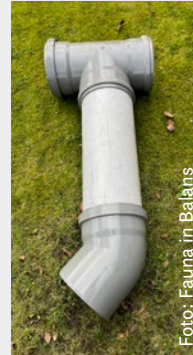
Waarom graven dassen tunnels? Ze verdedigen het territorium van hun familie door langs de grenzen te lopen. Daardoor ontstaan er paden (wissels), die ze van generatie op generatie gebruiken. Het heeft dus geen zin om ze dicht te maken, want ze graven die in enkele dagen weer open of ze verleggen de wissels naar enkele meters verderop. De wolf graaft die verder open en kan zonder schok onder de laagste stroomdraad komen. ►

Maak dassenwissels wolfwerend

Daarom adviseerde de wolvencommissie Gelderland al eerder om wolfwerende dassentunnels te plaatsen. Op basis van de nieuwe bevindingen wordt nu een buis met een maximale doorsnede van 25 centimeter en één of twee bochten van 45 graden aangeraden. Die is groot genoeg voor de das en andere kleine zoogdieren (haas, konijn, egel, marterachtigen), maar te klein voor de wolf. Door de bocht(en) heeft de wolf hier fysiek veel moeite mee.

Samengevat: aan welke voorwaarden moet een wolfwerende buis voldoen?

- 25 cm doorsnede – met minimaal 1 of 2 bochten van 45 graden
- schuin afgesneden naar onderen toe om inregenen te voorkomen
- enkele ruime gaten om ingelopen water te laten wegsijpelen
- afgezet met betongaas om langsgraven te voorkomen
- op de bodem bedekt met een dun laagje zand of bladeren om doorkruisen aantrekkelijk te maken
- isolatie van de stroomdraad erboven met bv. een elektrabuisje bij gebruik van beton of staal. Bij een pvc-buis is dit niet nodig, dit geleidt geen stroom.

Advies van de wolvenconsulent

Wolvenconsulenten in Gelderland geven veehouders praktisch en gratis advies en helpen bij de aanvraag van subsidie. De wolvenconsulenten zijn bereikbaar via wolvencommissie@gelderland.nl. ■

In gesprek met veehouders Terugblik bijeenkomsten Grenzen aan de wolf in Gelderland

In de afgelopen periode zijn opnieuw in verschillende gemeenten op de Veluwe informatiebijeenkomsten over de wolf georganiseerd. Aanleiding is de onrust over doodgebeten landbouwhuisdieren, met name schapen.

Burgemeesters praten samen met gedeputeerde Harold Zoet de aanwezigen bij over de laatste ontwikkelingen en luisteren naar de zorgen. Alle avonden was er ook een delegatie vanuit de wolvencommissie aanwezig. Zij informeerden geïnteresseerden over de maatregelen om schade door wolven te voorkomen. Tientallen veehouders hebben naar aanleiding van een informatieavond een adviesgesprek met de wolvenconsulent aangevraagd.

- Dinsdag 13 februari in de gemeente Elburg
- Maandag 11 maart in de gemeente Barneveld
- Dinsdag 26 maart in de gemeente Ede

Op 16 april is een informatiebijeenkomst gepland in de gemeente Oldebroek. ■

Zelfde nieuwsbrief, andere afzender

Provincie Gelderland gaat voortaan de nieuwsbrief versturen over de wolf en schadepreventie in Gelderland. De nieuwsbrief krijgt een ander uiterlijk én wordt verstuurd vanaf een ander e-mailadres: wolfgangelderland@nieuwsbrieven.gelderland.nl. Zet dit in je lijst met vertrouwde afzenders, dan komt de nieuwsbrief niet in je spam-map en hoef je niets te missen. ■

Veelgestelde vraag

In het veld wordt gepleit voor een verplichte eindcontrole van de gesubsidieerde wolfwerende rasters. Gaat de provincie controleren?

Voorafgaand aan het plaatsen van een wolfwerende raster is het mogelijk om kosteloos advies van een wolvenconsulent te krijgen. Wanneer de veehouder daarom vraagt kan de wolvenconsulent ook na plaatsing een check uitvoeren. Dit is op vrijwillige basis. De provincie Gelderland voert steekproefsgewijs controles uit.

Daarbij...een geplaatst wolfwerend raster moet op dagelijkse basis worden gecontroleerd en regelmatig worden onderhouden om te zorgen dat het effectief blijft. Een controle is slechts een momentopname en geeft geen garanties dat het raster de volgende dag nog effectief is. ■

...❖ Snelle bescherming tegen de wolf?

Vraag bij de provincie Gelderland een noodset - Bel 026 359 99 99

De wolvencommissie bestaat uit vertegenwoordigers van de schapen-, geiten- en paardenhouderij, terreineigenaren en gemeenten. Het is haar taak om dierhouders te informeren over en te betrekken bij het besluitvormingsproces over de schadepreventiemaatregelen. De wolvencommissie is niet voor of tegen de wolf. De bescherming van de wolf vloeit wettelijk voort uit Europese regelgeving. De commissie is wel voor het nemen van afdoende schadepreventiemaatregelen.